

157/4 STUVLANDSELVA

FYLKE: Nordland

Kommune: Lurøy

Nedbørfelt: 7 km²

Toppunkt: 967 m o.h.

Utløpspunkt: 0 m o.h.

Marin grense: ca 90 m o.h.

Kraftpotensial: -

SP-kategori: -

Økonomiklasse: -

Naturgeogr. region: 42a

Stuvlandselva ligger i Alderskaret på øya Aldra mellom Lurøya/Onøya og Lurøy fastland, nord på Helgelandskysten. Elva har sitt utspring i Aldertinden og Hjarttinden, og munner ut i Stigfjorden ved Stuvland, nordvest på øya.

Klimaet er maritimt med stor årsnedbør.

Stuvlandselva ligger i et U-formet dalføre som skjærer seg gjennom Aldra i retningen NV-SØ. Høye fjell med Hjarttinden som det høyeste, rager opp på begge sider av dalføret. Det er stor høydeforskjell mellom dalbunn og fjelltoppene, og fjellsidene er bratte. Elva har lite fall fra Botnvatnet til utløpet av Stuvlandsvatnet, men går herfra i strie stryk ned til utløpet, med et noe brattere forløp midtveis.

Berggrunnen i området består av granittisk gneis. Stedvis skjærer lag med biotittskifer seg gjennom grunnfjellet. Løsavsetninger finnes som endemorene overdekt av elveavsetninger nedstrøms Stuvlandsvatnet, som endemorene omkring Botnvatnet og som urer i liene.

Bjørk er skogdannende treslag opp til skoggrensen som unntaksvis går opp til ca 400 m o.h. Tørrbakkevegetasjon med einer er vanlig i liene, mens ulike lyngutforminger, småbregnevegetasjon og fattigmyrer dominerer nede i dalføret. Lokalt er vegetasjonen rikere utformet med kalkkrevende urter og høgstauder. Det er plantet noe gran ved Stuvland, og hele dalføret er beitepåvirket.

Det er fast bosetting både ved Stuvland og Aldra, men mange bruk er fraflyttet og en del dyrket mark ligger brakk. Mindre områder er tilplantet med gran. Ei kraftlinje går gjennom dalen, og det går en traktorvei som nå har funksjon som sti fra Stuvland til Aldra. Det ligger fire hytter i Alderskaret.

Naturfaglige verdier

Vassdraget er et lite kystvassdrag typisk for øyene i nordre del av Helgeland. Det kan være egnet som typevassdrag for de ytre kystområdene. Vassdraget har også referanseverdi i tillegg til betydelige naturfaglige verdier.

Geofag

Stuvlandsdalens/Alderskarets utpregete U-form vitner om nedisingen av området under siste istid. Trolig har rester etter innlandsisen blitt liggende igjen som en dalbre, og under avsmeltningen er grovt materiale avsatt nedstrøms Stuvlandsvatnet. Senere har elvetransportert materiale blitt avsatt på toppen av dette. Elva er i dag nedskåret i disse avsetningene. En siste rest av dalbreen eller en nydannet botnbreen har senere ligget der vi i dag finner Botnvatnet. Dette er oppdemt av en endemorene som botnbreen har lagt opp. Store mengder skredmateriale ligger som urer i liene. Løsmasseavsetningene i dalføret har en fin utforming og er verneverdige i vitenskapelig og pedagogisk sammenheng.

*Stor verneverdi ****

Botanikk

Andelen av dyrket mark og granbeplantninger er lite i forhold til nedbørfeltets størrelse. Vegetasjonen bærer preg av at det tidligere har vært sterkt beitet i området. Bjørkeskog dominerer liene, mens ulike lyngutforminger, småbregnevegetasjon og fattigmyrer dominerer nede i dalføret. Lokalt er vegetasjonen rikere utformet med kalkkrevende urter og høgstauder som svarttopp, harerug, jåblom, mjødurtt og sløke. Spesielle botaniske forekomster er ikke kjent.

*Middels verneverdi ***

Landfauna

Langs Stuvlandselva finnes en rekke ulike biotyper som medvirker til at det her finnes en svært variert og interessant fuglefauna. Hele øvre del av dalen betraktes som et våtmarksområde med stor verdi som hekkeområde for ender og vadere. I fjellene hekker flere ulike ugler og rovfugler, bl.a. flere sjeldne arter. Også spurvefuglfaunaen er godt utviklet. Orrfugl og rype er vanlige arter i området.

Det finnes rådyr, og hare er utsatt på øya. Det er registrert en otersti i området, noe som tyder på at arten har fast tilhold.

*Meget stor verneverdi *****

Vannfauna

Stuvlandselva er relativt mangfoldig mht. ferskvannsbiotoper. Evertebratfaunaen er imidlertid ikke undersøkt. En vannprøve tatt nedstrøms Stuvlandsvatnet tyder på at vassdraget ikke er forurensningsbelastet mht. næringssalter. Fargetallet er imidlertid svært høyt, noe som kan skyldes stort innhold av humusstoffer.

Ørret finnes i alle tre vannene i dalen, i tillegg skal det være røye i Botnvatnet. Produksjonen antas å være middels stor. I Stuvlandsvatnet er ørretbestanden stor, med småfallen fisk. Fisken i Botnvatnet har den beste kvaliteten og størrelsen. Det gjelder både ørret og røye. Det er svært gode gytemuligheter i elva mellom Aldervatnet og Stuvlandsvatnet. Alle tre vannene er viktige fiskevann. Anadrom laksefisk går ca en km oppover Stuvlandselva.

*Stor verneverdi ****

Friluftsjntresser

Landskapet i Stuvlandsdalen/Alderskaret er preget av stor kontrast mellom dalbunnen og fjellområdene. I forlengelsen av dalføret er det utsikt mot karakteristiske fjell; Hestmonkallen i nordvest og Silatindene i sørøst. Inngrepene i området er lite skjemmende. På Stuvland og Aldra er det fremdeles velholdte kulturlandskap med jordbruksvirksomhet. Tilgjengeligheten til dalføret er meget god når man først er kommet seg over på øya. Egnede friluftsjntresser er først og fremst fiske, bærplukking og naturstudier. Bruken av området er hovedsakelig lokal, men også en del tilreisende benytter seg av fiskemulighetene i vannene. Fuglefaunaen trekker trolig til seg fugleinteresserte fra et større område.

*Stor verdi ****